„Raialele" Țării Moldovei în contextul războaielor ruso-austro-otomane din a doua jumătate al secolului XVIII-lea

Igor BERCU

Războaiele ruso-otoman din 1768-1774 și ruso-austro-otoman din 1787-1791/1792 au avut un impact direct asupra teritoriilor din Țara Moldovei, administrate de Poarta Otomană. Agravarea situației din Polonia și refuzul Ecaterinei a II-a de a-și retrage trupele din regat, precum și insistențele ambasadorilor Franței și Austriei au determinat Poarta Otomană să declare, la 6 octombrie 1768, război Imperiului Rus.

Succesele, cu rezultate schimbătoare, în final au înclinat cântarul victoriei în favoarea armatei țariste prin ocuparea cetății Hotin la data de 21 septembrie 1769. Au urmat ocuparea și celorlalte cetăți de către ruși: Bender, Ismail, Chilia și Cetatea Albă. Conform tratatului de pace de la Kuciuk-Kainargi din 10/21 iulie 1774, articolul al XVI-lea: „*Imperiul Rusiei restituie Sublimei Porți întreaga Basarabie cu Akkerman, Chilia, Ismail și cu târgurile și satele și tot ce cuprinde această provincie, după cum îi restituie și fortăreața Bender*".

Interesele de durată au generat contradicții rapide între Poarta Otomană și Imperiul Rus imediat după semnarea tratatului de pace, care în final s-a materializat într-o nouă conflagrație de proporții între cele trei imperii. Prima cetate care cade în mâniile austriecelor și rușilor a fost cetatea Hotin, în luna septembrie 1788. Pe parcurs, rușii cuceresc și celelalte cetăți situate în stânga Prutului.

Conform articolului IV al tratatului de pace, semnat la Iași pe data de 9 ianuarie 1792, se stipula „*că Bugeacul și Benderul și Chilia și Akkermanul și Cetatea Ismail și Moldova, care a fost ocupată de către statul Rusiei, să fie înapoiate și predate Înaltului Devlet*". Respectivul tratat făcea referință și la situația cetății Hotin, care și în continuare rămânea în stăpânirea Imperiului Habsburgic. Această circumstanță va cauza pe parcurs anumite tensiuni între otomani și austrieci. Presiunea exercitată de Imperiul Rus asupra curții de la Viena, care nu dorea întărirea pozițiilor austriece în această regiune, i-a

determinat pe ultimii să retrocedeze, în final, cetatea Hotinului și teritoriul circumscripției Imperiului Otoman.

Deși, rivalitatea ruso-austro-otomană din a doua jumătate al secolului XVIII-lea nu a schimbat radical situația în teritoriile din spațiul pruto-nistrean, aflate sub administrație otomană, ele au cauzat pierderi substanțiale de ordin material și uman acestor nuclee ale puterii politice ale Porții la hotarele sale de nord și nord-est. Imperiul Rus și-a demonstrat forța și și-a pregătit un teren solid pentru anexarea acestui spațiu, care va fi efectuat la începutul secolului XIX-lea prin tratatul de pace de la București, semnat pe data 16/28 mai 1812.